

KIRJALLINEN KYSYMYS 254/2006 vp

Arvonlisäveron poistaminen yksityistiekunnilta

Eduskunnan puhemiehelle

Yksityistiet muodostavat tieverkkomme eräänlaisen hiussuoniston. Yksityisteitä on arviolta 280 000 km. Jos kaikki tiemme ja katumme laitettaisiin jonoon yhteen pötköön, niin neljästä kilometristä kolme olisi yksityisiä teitä.

Yksityisteillä on suuri merkitys. Näiden teiden varrella asuu pysyvästi noin 500 000 ihmistä. Teiden varrella on arviolta 160 000 vapaa-ajan asuntoa.

Peruselinkeinoelämälle yksityistieverkko on elintärkeä. Esimerkiksi puutavarasta yli 90 % lähtee yksityistien varrelta kuorma-autolla joko suoraan tehtaalle taikka rautatien tai uittoväylän varteen. Maidonkuljetus on toinen tärkeä kuljetuslaji, joka aivan säännöllisesti käyttää yksityisiä teitä. Unohtaa ei sovi myöskään muuta elintarviketeollisuutta, koululaiskuljetuksia, kirjastoautoja, palo- ja pelastusajoneuvoja jne.

Keskivertoautoilija ei nykyisin edes tiedä, milloin tie vaihtuu yksityiseksi tai yleiseksi tieksi. Kaikilla yleisillä teillä ja kaduilla on tietysti vapaa liikkumisoikeus. Mutta harva on tullut ajatelleeksi, että myös valtion tai kunnan apua saavilla yksityisillä teillä on satunnainen liikkuminen mahdollista ilman, että on tiekunnan osakas. Säännöllisesti tietä käyttävät ovat tietysti velvollisia maksamaan kohtuullisen osuutensa tien kunnossapidosta ns. kuljetusmaksuna.

Tärkeää on siis se, että tiet nykyisen yksityistielain ja avustusjärjestelmän aikana ovat mielekkäästi palvelleet myös muita kuin varsinaisia tieosakkaita.

Varsinaisen vuotuisen yksityistieavustuksen jäätyä pois valtion talousarviosta yksikkömaksut tienkäyttäjille ovat nousseet kohtuuttoman suuriksi. Kun kuitenkin yksityisteitä voidaan verrata yleishyödylliseen toimintaan, niin myös sitä taustaa vasten kohtelunkin yhteiskunnan taholta pitää olla sen mukaista. Joissakin paikoin kunnat avustavat yksityistiekuntia, mutta avustuskäytännöt ovat hyvin eritasoiset, eikä niillä ongelmia ratkaista. Kunnat ovat myös talousvaikeuksiinsa vedoten olleet leikkaamassa sitäkin vähäistä panosta, jonka aikaisemmin ovat antaneet.

Yhtenä merkittävänä kustannuseränä yksityisteillä on arvonlisävero. Koska tiekunta on loppukäyttäjä, jää sille koko vero kokonaisuudessaan maksettavaksi. Tie kuntien toimesta onkin esitetty jo useaan kertaan, että eikö niitä voisi vapauttaa arvonlisäverosta erityisperusteisesti juuri sillä näkemyksellä, että kyse on toiminasta, joka koskee kaikkia suomalaisia, mutta maksajina suurimmaksi osaksi ovat tiekunnan osakkaat.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, että jo ensi vuoden alusta lukien yksityistiekunnat voivat ostaa palvelunsa arvonlisäverotta tai luodaan järjestelmä, jolla tämä arvonlisävero palautetaan tiekunnille vuosittain anomusta vastaan?

KK 254/2006 vp — Esa Lahtela /sd ym.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2006

Esa Lahtela /sd
Seppo Lahtela /kesk
Lauri Oinonen /kesk

Marjaana Koskinen /sd
Matti Kangas /vas
Pentti Tiusanen /vas

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Esa Lahtelan /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 254/2006 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, että jo ensi vuoden alusta lukien yksityistiekunnat voivat ostaa palvelunsa arvonlisäverot-ta tai luodaan järjestelmä, jolla tämä arvonlisävero palautetaan tiekunnille vuosittain anomusta vastaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Arvonlisäverotusta koskevan verotuskäytännön mukaan yksityistien ylläpitoon velvolliset tiekunnat eivät harjoita arvonlisäverolaissa (1501/1993) tarkoitettua verollista liiketoimintaa. Tiekunnat rinnastetaan siten arvonlisäverotuksessa lopulliseen kuluttajaan ja tiekunta jou-tuu hankkimaan toiminnassaan käyttämänsä hyö-dykkeet verollisina. Tiekunnilla ei ole arvonlisä-verotuksen yleisten periaatteiden mukaisesti oi-keutta vähentää tai saada palautuksena tekemiin-sä hankintoihin sisältyvää arvonlisäveroa.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavan veropoh-jan laajuudesta on säädetty Suomea sitovasti neu-voston kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä (77/388/ETY). Yksityisten tiekuntien harjoitta-man tienpidon osalta omaksuttu arvonlisävero-lain tulkintakäytäntö ei hallituksen käsityksen mukaan poikkea direktiivin sääntelystä eikä sen soveltamiskäytännöstä. Suomi ei voi kansallisin päätöksin supistaa direktiivin mukaista veropoh-jaa.

Hallituksen käsityksen mukaan tiekuntien va-pauttaminen arvonlisäverosta tai niitä koskevan palautusjärjestelmän luominen ei ole kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaan mahdollista.

Yksityisteiden avustaminen on yksinkertai-sempaa ja tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa muiden jo käytössä olevien järjestelyjen kuin arvonlisäverotuksen avulla. Kunnat avustavat var-sin laajasti alueillaan olevia yksityistiekuntia. Valtion talousarviossa on liikenne- ja viestintä-ministeriön hallinnonalalle yksityisteiden kun-nossapidon ja parantamisen avustamiseen myön-netty vuodelle 2006 määrärahaa 14 miljoonaa eu-roa. Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee tältä osin ehdotuksen vuoden 2007 talousarvio-esitykseen ja selvittää siinä yhteydessä mahdolli-suudet yksityisteiden avustamiseen.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2006

Toinen valtiovarainministeri Ulla-Maj Widenroos

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 254/2006 rd undertecknat av riksdagsledamot Esa Lahtela /sd m.fl.:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att det redan från början av nästa år skall vara möjligt för enskilda väglag att köpa sina tjänster utan mervärdesskatt eller för att skapa ett system som årligen återbär denna mervärdesskatt till väglagen mot ansökan?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt beskattningspraxis för mervärdesskatt bedriver väglag som är skyldiga att underhålla enskild väg inte sådan beskattningsbar affärsverksamhet som avses i mervärdesskattelagen (1501/1993). Väglagen jämställs sålunda i mervärdesbeskattningen med den slutliga konsumenten och väglaget är tvunget att skaffa de nyttigheter som behövs i verksamheten inklusive skatt. Väglagen har inte enligt mervärdesbeskattningens allmänna principer rätt att reducera eller få återbäring på mervärdesskatt för gjorda anskaffningar.

Omfattningen av den skattebas som tillämpas vid mervärdesbeskattningen har fastställts i Europeiska gemenskapernas råds sjätte mervärdes-skattedirektiv (77/388/EEG) och är bindande för Finland. Den tolkningspraxis som mervärdes-skattelagen tillämpar för vägunderhåll som bedrivs av enskilda väglag avviker inte enligt regeringens åsikt från direktivets bestämmelser eller dess tillämpningspraxis. Finland kan inte med nationella beslut inskränka skattebasen enligt direktivet.

Enligt regeringen är det inte möjligt att befria väglag från mervärdesskatt eller att bilda ett återbäringssystem för dem enligt sjätte mervärdes-skattedirektivet.

Det är enklare att ge bidrag till enskilda väglag och mer ändamålsenligt att genomföra dem med andra redan etablerade arrangemang än genom mervärdesbeskattningen. Kommunerna ger bidrag i rätt stor omfattning till enskilda väglag som är verksamma inom kommunen. I statsbudgeten har 2006 för kommunikationsministeriets förvaltningsområde beviljats 14 miljoner euro i anslag för underhåll och förbättring av enskilda vägar. Kommunikationsministeriet bereder ett förslag till budget för 2007 och utreder samtidigt möjligheterna att ge bidrag till enskilda vägar.

Helsingfors den 21 april 2006

Andra finansminister Ulla-Maj Widenroos